

VẬN DỤNG QUAN ĐIỂM CỦA CHỦ TỊCH HỒ CHÍ MINH VÀO PHÒNG, CHỐNG LÃNG PHÍ HIỆN NAY

★ ThS LÊ ĐỨC THỌ

Trường Cao đẳng Nghề Đà Nẵng

● **Tóm tắt:** Chủ tịch Hồ Chí Minh đã nêu lên các quan điểm về lãng phí, về các biểu hiện của lãng phí, về nguồn gốc và tác hại của lãng phí, về vai trò và phương thức phòng, chống lãng phí. Những quan điểm đó cho đến nay vẫn vẹn nguyên ý nghĩa cả về lý luận và thực tiễn. Trên cơ sở những quan điểm của Hồ Chí Minh về lãng phí và phòng chống lãng phí, bài viết chỉ ra những ưu điểm và hạn chế của công tác đấu tranh phòng, chống lãng phí ở Việt Nam hiện nay, từ đó, đề xuất một số giải pháp vận dụng quan điểm của Chủ tịch Hồ Chí Minh vào nâng cao hiệu quả công tác phòng, chống lãng phí hiện nay.

● **Từ khóa:** Chủ tịch Hồ Chí Minh; phòng, chống lãng phí.

1. Đặt vấn đề

Sinh thời, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã chỉ rõ: lãng phí là một trong những vấn nạn rất nguy hại cho Đảng, Tổ quốc và Nhân dân. “*Tham ô, lãng phí và bệnh quan liêu là kẻ thù của nhân dân, của bộ đội và của Chính phủ*. Kẻ thù khá nguy hiểm, vì nó không mang gươm mang súng, mà nó nằm trong các tổ chức của ta, để làm hỏng công việc của ta”¹. Theo Hồ Chí Minh, lãng phí “*làm giảm sút vai trò lãnh đạo của Đảng; làm tổn thương tình cảm và suy giảm niềm tin của nhân dân đối với Đảng, là một nguy cơ trực tiếp đe dọa sự tồn vong của Đảng và chế độ*”². Do đó, Người luôn cảnh báo, nhắc nhở Đảng phải có biện pháp phòng ngừa, ngăn chặn và xử lý hiệu quả nguy cơ đó. Đảng Cộng sản Việt Nam cũng xác định lãng phí là một trong những biểu

hiện suy thoái về đạo đức, lối sống của cán bộ, đảng viên, là một trong những lực cản của sự phát triển đất nước và có nguy cơ ảnh hưởng nghiêm trọng đến uy tín của Đảng cũng như niềm tin của Nhân dân đối với Đảng. Qua gần 40 năm thực hiện công cuộc đổi mới đất nước, Đảng luôn đặt ra yêu cầu phải kiên quyết phòng, chống lãng phí ở các cấp, các ngành, góp phần xây dựng Đảng ngày càng trong sạch, vững mạnh, đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ của cách mạng trong giai đoạn mới. Đại hội XIII cũng nhấn mạnh phải “*Kiên quyết, kiên trì đấu tranh phòng, chống tham nhũng, lãng phí*”³. Chính vì vậy, nghiên cứu và vận dụng sáng tạo quan điểm của Chủ tịch Hồ Chí Minh vào thực tiễn công tác phòng, chống lãng phí ở Việt Nam hiện nay là yêu cầu cần thiết.

Bác Hồ cùng các đồng chí trong cơ quan tăng gia sản xuất ở Phủ Chủ tịch, năm 1957 _ Ảnh: TL

2. Nội dung

2.1 Quan điểm của Chủ tịch Hồ Chí Minh về phòng, chống lãng phí

Quan niệm về lãng phí

Trong nhiều bài phát biểu, bài viết, Chủ tịch Hồ Chí Minh lên án sự nguy hại của lãng phí và căn dặn cán bộ, đảng viên phải đấu tranh phòng, chống lãng phí. Người còn có một bài viết chuyên sâu về “Thực hành tiết kiệm, chống tham ô, lãng phí, chống bệnh quan liêu”. Mặc dù vậy, Hồ Chí Minh không quan niệm một cách cụ thể về bệnh lãng phí cũng như các tiêu chí để xác định bệnh lãng phí. Từ những biểu hiện trong đời sống thực tiễn, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã xem bệnh lãng phí là những tàn dư, những tệ nạn của xã hội cũ và đó là một hiện tượng cần phải loại trừ. Theo quan niệm của Chủ tịch Hồ Chí Minh, bệnh lãng phí là những biểu hiện tiêu cực trái với hành vi tiết kiệm, nghĩa là “khi không nên tiêu xài thì một đồng xu cũng không nên tiêu. Khi có

việc đáng làm, việc lợi ích cho đồng bào, cho Tổ quốc, thì dù bao nhiêu công, tốn bao nhiêu của, cũng vui lòng. Như thế mới đúng là *kiệm*”⁴. Do vậy, Người cho rằng, một trong những biện pháp phòng, chống bệnh lãng phí hiệu quả là thực hành tiết kiệm, nghĩa là trong đời sống và sản xuất phải có kế hoạch, có tính toán nhằm giảm bớt thời gian và công sức nhưng vẫn đảm bảo mục tiêu.

Về nguồn gốc của lãng phí

Theo Chủ tịch Hồ Chí Minh, nguồn gốc của lãng phí là do tệ quan liêu, chủ nghĩa cá nhân, “do quan liêu, thiếu trách nhiệm”, do hạn chế về chuyên môn của một bộ phận cán bộ nên “lập kế hoạch không chu đáo”, “tính toán không cẩn thận”, hoặc “vì xa xỉ, phô trương hình thức, nào liên hoan, nào “báo chí”, nào kỷ niệm, sắm sửa lu bù, xài tiền như nước...”, “Nói tóm lại là vì thiếu ý thức trách nhiệm, thiếu ý thức quý trọng sức của, sức người của Nhà nước và của

nhân dân”⁵. Người chỉ ra: “Do cá nhân chủ nghĩa mà ngại gian khổ, khó khăn, sa vào tham ô, hủ hóa, lãng phí, xa hoa”⁶. Chủ tịch Hồ Chí Minh quan niệm, những người rơi vào chủ nghĩa cá nhân chỉ quan tâm đến lợi ích riêng của bản thân mà xem nhẹ lợi ích tập thể, có biểu hiện lười nhác, chây lỳ đối với những công việc chung của tập thể, “Chủ nghĩa cá nhân là việc gì cũng nghĩ đến lợi ích riêng của mình, không quan tâm đến lợi ích của tập thể,... Miễn là mình béo, mặc thiên hạ gầy”⁷. Đó chính là những mầm mống của sự lãng phí.

Về biểu hiện của lãng phí

Theo quan điểm của Chủ tịch Hồ Chí Minh, lãng phí biểu hiện ở: (1) Lãng phí sức lao động: Vì kém tinh thần phụ trách, vì tổ chức sắp xếp vụng, việc gì ít người cũng làm được mà vẫn dùng nhiều người. (2) Lãng phí thời giờ: Việc gì có thể làm trong một ngày một buổi, cũng kéo dài đến mấy ngày. (3) Lãng phí tiền của: Có rất nhiều hình thức, thí dụ: Các cơ quan dùng vật liệu một cách phí phạm; các xí nghiệp dùng máy móc và nguyên liệu không hợp lý; Cơ quan kinh tế làm kế hoạch không thiết thực, không sát với hoàn cảnh, để Chính phủ phải lỗ vốn; Bộ đội không biết quý trọng giữ gìn quân trang, quân dụng và chiến lợi phẩm; Nhân dân bỏ hoang ruộng đất, đốt vàng mã, bán trâu, cầm ruộng để làm đám cưới, đám ma⁸. Từ những quan điểm trên cho thấy, bệnh lãng phí không chỉ làm thiệt hại tài sản, tiền bạc của Nhân dân mà còn là nguyên nhân dẫn đến tình trạng suy thoái về đạo đức trong cán bộ, đảng viên, ảnh hưởng nghiêm trọng đến uy tín của tổ chức Đảng cũng như hình ảnh của người cán bộ đảng viên, cao hơn, bệnh lãng phí có thể đe dọa trực tiếp đến sự tồn vong của chế độ.

Về tác hại của lãng phí

Theo Chủ tịch Hồ Chí Minh, “lãng phí tuy

không lấy của công đút túi, song kết quả cũng lại rất tai hại cho nhân dân, cho Chính phủ. Có khi tai hại hơn nạn tham ô”⁹. “Tuy không trộm cắp của công như tham ô, nhưng lãng phí cũng làm cho nhân dân và Chính phủ thiệt thòi, hao tổn, kết quả thì lãng phí cũng có tội như tham ô”¹⁰. “Để lãng phí như “gió vào nhà trống”, tham ô có tội, lãng phí cũng có tội, nhân dân giao tiền của cho mình, để lãng phí là có tội với nhân dân”¹¹. Bởi vậy, phải tích cực chống lãng phí. “Mọi ngành, mọi người, mọi tổ phải ra sức thi đua,... Phải chống tư tưởng bảo thủ, chống tác phong quan liêu, chống lãng phí”¹², phải xem quan liêu, tham ô, lãng phí là những tội lỗi đối với Tổ quốc, đối với đồng bào; “Không khác gì gián điệp giết hại đồng bào”¹³. Theo Người, lãng phí cùng với tham ô và bệnh quan liêu là kẻ thù kìm hãm sự thành công của cách mạng, gặm nhấm, phá hoại đạo đức cách mạng. Tuy không mang súng gươm nhưng “nó nằm trong các tổ chức của ta, để làm hỏng công việc của ta. Tham ô, lãng phí và bệnh quan liêu, dù cố ý hay không, cũng là *bạn đồng minh* của thực dân và phong kiến. Vì nó làm chậm trễ công cuộc kháng chiến và kiến quốc của ta. Nó làm hỏng tinh thần trong sạch và ý chí khắc khổ của cán bộ ta. Nó phá hoại đạo đức cách mạng của ta là cần, kiệm, liêm, chính... những kẻ tham ô, lãng phí và quan liêu thì phá hoại tinh thần, phí phạm sức lực, tiêu hao của cải của Chính phủ và của nhân dân. Tội lỗi ấy cũng nặng như tội lỗi Việt gian, mật thám”¹⁴.

Vai trò của phòng, chống bệnh lãng phí

Theo quan điểm của Chủ tịch Hồ Chí Minh, “chống tham ô, lãng phí và bệnh quan liêu cũng quan trọng và cần kíp như việc đánh giặc trên mặt trận. Đây là mặt trận tư tưởng và chính trị. Cũng như ở các mặt trận khác, muốn thắng ở mặt trận này, ắt phải có chuẩn bị, kế hoạch, tổ

chức, ắt phải có lãnh đạo và trung kiên”¹⁵. Do đó, Người cho rằng, phòng, chống bệnh lãng phí là trách nhiệm chung của Đảng, Chính phủ và mỗi người dân. Việc phòng, chống bệnh lãng phí phải được tiến hành thường xuyên, lâu dài nhằm xóa bỏ những tệ nạn trong xã hội, hướng tới xây dựng một xã hội mới giàu mạnh, bởi theo Người, “Chế độ xã hội chủ nghĩa của chúng ta là rất tốt đẹp, mạnh mẽ, vững như một người khổng lồ có sức khỏe dồi dào. Tệ tham ô, lãng phí, quan liêu là cái xấu xa do xã hội cũ để lại, như cái ung nhọt còn sót lại trên thân thể của người khổng lồ. Công khai và mạnh dạn gạt bỏ cho thật sạch những ung nhọt ấy thì thân thể càng mạnh khỏe thêm. Cho nên, vạch những tệ hại nói trên để sửa chữa, chúng ta không sợ kẻ địch lợi dụng để phản tuyên truyền”¹⁶. Như vậy, đấu tranh phòng, chống lãng phí sẽ góp phần xây dựng Đảng và chính quyền trong sạch, vững mạnh hơn, xứng đáng với niềm tin của Nhân dân đối với Đảng, với Chính phủ.

Về phương thức phòng, chống bệnh lãng phí

Theo Chủ tịch Hồ Chí Minh, các phương thức đấu tranh phòng, chống bệnh lãng phí hiệu quả là: (i) Đẩy mạnh công tác giáo dục tư tưởng, bồi dưỡng lý luận chính trị cho cán bộ, đảng viên và người dân, nâng cao đạo đức cách mạng, quét sạch chủ nghĩa cá nhân, Người cho rằng: “Mỗi đảng viên và cán bộ phải thật sự thấm nhuần *đạo đức cách mạng*, thật sự cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư”¹⁷, đồng thời, “Phải khai hội đủ mặt mọi người trong cơ quan, đơn vị, trường học, v.v.. để giải thích rõ ràng, nói đi nói lại, cho mọi người đều hiểu: Tham ô, lãng phí, quan liêu có hại cho dân cho nước thế nào? Vì sao phải chống những nạn ấy?”¹⁸. (ii) Duy trì và đẩy mạnh các phong trào tăng gia sản xuất, thực hành tiết kiệm, các phong trào thi đua

yêu nước, bởi vì “Tăng gia sản xuất và thực hành tiết kiệm là hai việc cần thiết nhất để phát triển chế độ dân chủ nhân dân tiến dần lên chủ nghĩa xã hội”¹⁹. Chủ tịch Hồ Chí Minh cũng cho rằng, “phong trào chống tham ô, lãng phí, quan liêu *ắt phải dựa vào lực lượng quần chúng* thì mới thành công”²⁰. (iii) Thực hành cơ chế dân chủ, công khai gắn với kỷ luật và khen thưởng, Chủ tịch Hồ Chí Minh cho rằng, “Những ai đã lầm đường mà nay biết hối cải thì sẽ được khoan thứ. Những người đã có công thì sẽ được khen thưởng”²¹, ngược lại, ai có lỗi mà không thật thà nói ra, hoặc ngăn cản, đe dọa những người kiểm thảo mình, sẽ bị kỷ luật²². (iv) Thực hiện nghiêm túc nguyên tắc tự phê bình và phê bình, Chủ tịch Hồ Chí Minh đặc biệt chú trọng và nhấn mạnh là phải “Dùng cách thật thà tự phê bình và phê bình, để tẩy trừ những thói tham ô lãng phí và bệnh quan liêu, để cùng nhau tiến bộ”²³. (v) Chú trọng công tác kiểm tra, giám sát đối với công tác xây dựng Đảng, công tác đấu tranh phòng, chống bệnh lãng phí, bởi theo Người, thông qua kiểm tra, giám sát, “Bao nhiêu tình hình, bao nhiêu ưu điểm và khuyết điểm, bao nhiêu cán bộ chúng ta đều thấy rõ”²⁴.

Không chỉ để lại những quan điểm chỉ dẫn về đấu tranh phòng, chống bệnh lãng phí, mà bản thân Chủ tịch Hồ Chí Minh là tấm gương sáng về phòng, chống lãng phí, thực hành tiết kiệm, Người từng khẳng định: “Tôi chỉ có một ham muốn, ham muốn tột bậc là làm sao cho nước ta được hoàn toàn độc lập, dân ta được hoàn toàn tự do, đồng bào ai cũng có cơm ăn, áo mặc, ai cũng được học hành. Riêng về phần tôi thì làm một cái nhà nho nhỏ, nơi có non xanh, nước biếc để câu cá, trồng rau, không dính líu gì đến vòng danh lợi”²⁵. Là nguyên thủ quốc gia, nhưng Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn

sống và làm việc tiết kiệm và hết sức giản dị, trong công việc cũng như trong sinh hoạt hằng ngày, Người luôn đề cao tinh thần tiết kiệm trong ăn, mặc, ở. Trước khi qua đời, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã căn dặn, “sau khi tôi đã qua đời, chớ nên tổ chức điều phúng linh đình, để khỏi lãng phí thì giờ và tiền bạc của nhân dân”²⁶. Người là tấm gương sáng về tinh thần tiết kiệm, không lãng phí, một cuộc đời trong sạch và hết sức giản dị.

2.2. Vận dụng quan điểm của Chủ tịch Hồ Chí Minh về phòng, chống lãng phí ở Việt Nam hiện nay

Quan điểm và tấm gương của Chủ tịch Hồ Chí Minh trong phòng, chống lãng phí, thực hành tiết kiệm cho đến nay vẫn vẹn nguyên giá trị, nhất là đối với công tác xây dựng, chỉnh đốn Đảng ở nước ta hiện nay. Sau gần 40 năm đổi mới, Đảng ta khẳng định “đấu tranh phòng, chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực được triển khai quyết liệt, bài bản, đi vào chiều sâu, có bước đột phá và đạt những kết quả cụ thể, rõ rệt”²⁷. “Bộ Chính trị, Ban Bí thư đã có nhiều chỉ đạo để hoàn thiện các luật, quy định về phòng, chống lãng phí. Thủ tướng Chính phủ ban hành Chương trình tổng thể về thực hành tiết kiệm, chống lãng phí giai đoạn 2016 - 2020 để triển khai thực hiện; tập trung chỉ đạo thực hiện phòng, chống lãng phí trong quản lý và sử dụng ngân sách nhà nước, đầu tư công, quản lý tài nguyên, vốn, tài sản của Nhà nước ở các doanh

nh nghiệp... Các cấp ủy, tổ chức đảng quan tâm chỉ đạo và đạt kết quả bước đầu quan trọng”²⁸.

Trên cơ sở nghiên cứu, quán triệt quan điểm của Chủ tịch Hồ Chí Minh, Đảng và Nhà nước ta đã ban hành nhiều văn bản chỉ đạo đối với công tác đấu tranh phòng, chống bệnh lãng phí, thực hành tiết kiệm như “Luật thực hành tiết kiệm, chống lãng phí” 2013, Quyết định số 2544/QĐ-TTg của Thủ tướng Chính phủ về ban hành Chương trình tổng thể của Chính phủ về

thực hành tiết kiệm, chống lãng phí giai đoạn 2016 - 2020; Chỉ thị số 27-CT/TW ngày 10/01/2019 của Bộ Chính trị về công tác bảo vệ người tố cáo, người phát hiện, tố giác, người đấu tranh chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực; Chỉ thị số 04-CT/TW ngày 02/6/2021 của Ban Bí thư về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác thu hồi tài sản bị thất thoát, chiếm đoạt trong các vụ án hình

Không chỉ để lại những quan điểm chỉ dẫn về đấu tranh phòng, chống bệnh lãng phí, mà bản thân Chủ tịch Hồ Chí Minh là tấm gương sáng về phòng, chống lãng phí, thực hành tiết kiệm, Người từng khẳng định: “Tôi chỉ có một ham muốn, ham muốn tột bậc là làm sao cho nước ta được hoàn toàn độc lập, dân ta được hoàn toàn tự do, đồng bào ai cũng có cơm ăn, áo mặc, ai cũng được học hành. Riêng về phần tôi thì làm một cái nhà nho nhỏ, nơi có non xanh, nước biếc để câu cá, trồng rau, không dính líu gì đến vòng danh lợi”.

sự về tham nhũng, kinh tế; Chỉ thị số 27-CT/TW ngày 25/12/2023 của Bộ Chính trị về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác thực hành tiết kiệm, chống lãng phí...

Trên cơ sở văn bản chỉ đạo của Đảng và Chính phủ, các cơ quan, bộ, ngành và mỗi địa phương đều thực hiện nghiêm túc, quyết liệt đối với công tác đấu tranh phòng, chống bệnh lãng phí, nhờ vậy đã góp phần đẩy lùi những tiêu cực, góp phần thúc đẩy đất nước phát triển. Thực tiễn công tác đấu tranh phòng, chống bệnh lãng phí ở nước ta đã ghi nhận những kết quả tích cực.

Theo báo cáo của Chính phủ, trong năm 2019, “công tác quản lý ngân sách nhà nước được kiểm soát chặt chẽ từ khâu lập đến chấp hành dự toán và quyết toán. Việc đẩy mạnh cơ chế phân cấp quản lý ngân sách nhà nước đã khuyến khích chính quyền địa phương các cấp quan tâm đầu tư phát triển. Tăng cường thanh tra, kiểm tra, bảo đảm điều hành chính sách tài khóa chặt chẽ, triệt để tiết kiệm, hiệu quả, siết chặt kỷ luật, kỷ cương tài chính, chống lãng phí, minh bạch trong thu chi ngân sách nhà nước. Việt Nam được Diễn đàn kinh tế thế giới đánh giá độ minh bạch ngân sách đạt 65,41 điểm, xếp thứ 42/100 quốc gia”²⁹. Bên cạnh đó, “hệ thống các văn bản quy định chi tiết và hướng dẫn thi hành Luật Quản lý, sử dụng tài sản công đã được ban hành tương đối đồng bộ, tạo cơ sở pháp lý để quản lý chặt chẽ, sử dụng tiết kiệm tài sản công. Công tác quản lý, mua sắm tài sản công tại các bộ, ngành và địa phương năm 2022 tiếp tục chuyển biến, đảm bảo chặt chẽ, tiết kiệm. Lũy kế từ năm 2016 đến ngày 31/12/2022, cả nước đã mua mới 4.192 ô tô công, 183 phương tiện vận tải khác và 29.853 máy móc, thiết bị. Cơ sở dữ liệu quốc gia về tài sản công tiếp tục được cập nhật vận hành có hiệu quả, tổng nguyên giá tài sản công đã cập nhật là 1,7 triệu tỷ đồng”³⁰.

Công tác thanh tra, kiểm tra trong đấu tranh phòng, chống bệnh lãng phí cũng được chú trọng và thu được những kết quả tích cực, riêng trong năm 2022, “thanh tra cả nước đã triển khai 8.514 cuộc thanh tra hành chính và 222.629 cuộc thanh tra, kiểm tra chuyên ngành; phát hiện vi phạm về kinh tế 85.998 tỷ đồng, 8.777 ha đất; kiến nghị thu hồi về ngân sách Nhà nước 26.654 tỷ đồng và thu hồi 574 ha đất. Tập trung đôn đốc, kiểm tra việc thực hiện 8.371 kết luận thanh tra và các quyết định xử lý sau thanh tra, thu hồi 3.440 tỷ đồng, 32 ha đất; xử lý hành chính đối

với 4.052 tổ chức, 9.297 cá nhân; chuyển cơ quan điều tra 132 vụ, 181 đối tượng”³¹.

Những kết quả trên đã khẳng định, Đảng và Nhà nước ta luôn coi trọng công tác đấu tranh phòng, chống bệnh lãng phí, tiêu cực trên cơ sở nghiên cứu và vận dụng sáng tạo những quan điểm chỉ đạo của Chủ tịch Hồ Chí Minh. Nhờ vậy, công tác đấu tranh phòng, chống bệnh lãng phí đã góp phần tạo nên những chuyển biến tích cực trong sự phát triển chung của đất nước, qua đó củng cố thêm niềm tin của Nhân dân vào vai trò lãnh đạo của Đảng.

Bên cạnh những kết quả nêu trên, công tác đấu tranh phòng, chống bệnh lãng phí vẫn tồn tại những hạn chế. Đại hội XIII nhấn mạnh: “*Công tác phòng, chống tham nhũng, lãng phí ở một số địa phương, bộ, ngành chưa có chuyển biến rõ rệt,...* Việc phát hiện, xử lý tham nhũng, lãng phí vẫn còn hạn chế,... Tham nhũng, lãng phí trên một số lĩnh vực, địa bàn còn nghiêm trọng, phức tạp, với những biểu hiện ngày càng tinh vi, gây bức xúc trong xã hội”³². Tình trạng lãng phí trong các lĩnh vực đầu tư cơ bản, trong hoạt động quản lý, sử dụng đất đai, quản lý tài nguyên tuy đã được khắc phục nhưng tiến độ còn chậm. Một số bộ, ngành, địa phương chưa quyết tâm, quyết liệt đấu tranh phòng, chống lãng phí trong các hoạt động tổ chức lễ hội, các cuộc gặp mặt, tiếp khách... gây bức xúc trong dư luận.

Trong thời gian tới, vận dụng quan điểm của Chủ tịch Hồ Chí Minh vào thực tiễn công tác đấu tranh phòng, chống bệnh lãng phí ở nước ta hiện nay cần tập trung vào các giải pháp sau:

- Đẩy mạnh và nâng cao hiệu quả giáo dục tư tưởng, chính trị, pháp luật cũng như phổ biến các kiến thức về đấu tranh phòng, chống lãng phí trong toàn Đảng, đến mỗi cán bộ, đảng viên và người dân. Tăng cường công tác tuyên

truyền để nâng cao nhận thức của cán bộ, đảng viên và nhân dân về đấu tranh phòng, chống lãng phí. Phát huy vai trò truyền thông của báo chí cũng như các phương tiện truyền thông khác trong tuyên truyền chủ trương, chính sách của Đảng cũng như các kết quả đạt được của công tác đấu tranh phòng, chống lãng phí. Phát huy tinh thần trách nhiệm, nêu gương của cán bộ lãnh đạo, quản lý các cơ quan, đơn vị trong đấu tranh phòng, chống lãng phí.

- Nâng cao nhận thức về trách nhiệm đấu tranh phòng, chống lãng phí cho cán bộ, công chức và Nhân dân, đặc biệt đối với cán bộ lãnh đạo, quản lý, người đứng đầu các cơ quan, bộ, ngành. Thực hiện *Di chúc* thiêng liêng của Chủ tịch Hồ Chí Minh, Đảng ta quyết tâm “thực hiện kiên trì, kiên quyết, có hiệu quả cuộc đấu tranh phòng chống tham nhũng, lãng phí”, phải xem công tác đấu tranh phòng, chống lãng phí là nhiệm vụ thường xuyên, lâu dài, là nhiệm vụ trọng tâm của công tác xây dựng Đảng.

- Tiếp tục nghiên cứu, bổ sung, sửa đổi và hoàn thiện pháp luật về đấu tranh phòng, chống lãng phí và đẩy mạnh công tác phổ biến, giáo dục các quy định của pháp luật về đấu tranh phòng, chống lãng phí. Chú trọng công tác cải cách hành chính theo hướng hiện đại, nhanh gọn, khoa học trên cơ sở ứng dụng công nghệ số vào việc giải quyết các thủ tục hành chính. Kiên quyết xử lý đối với những cán bộ, công chức cố tình gây phiền hà cho người dân trong quá trình giải quyết các thủ tục hành chính. Đồng thời, thực hiện việc kê khai tài sản của cán bộ, công chức một cách rõ ràng, minh bạch.

- Thực hiện nghiêm túc nguyên tắc tự phê bình và phê bình, mỗi cán bộ, đảng viên và từng tổ chức cơ sở Đảng phải luôn nâng cao nhận thức và thực hiện nghiêm túc nguyên tắc tự phê bình và phê bình trong sinh hoạt đảng.

Trong tự phê bình và phê bình phải quán triệt quan điểm của Chủ tịch Hồ Chí Minh, là “triệt để, thật thà, không nể nang, không thêm bớt. Phải vạch rõ cả ưu điểm và khuyết điểm. Đồng thời chớ dùng những lời mỉa mai, chua cay, đâm thọc. Phê bình việc làm, chứ không phải phê bình người”³³.

- Tăng cường vai trò giám sát của Quốc hội đối với công tác đấu tranh phòng, chống lãng phí. Cần tiếp tục nghiên cứu xác định rõ hơn phạm vi, đối tượng, phương pháp, hình thức giám sát của Quốc hội, Ủy ban Thường vụ Quốc hội; nâng cao chất lượng các chương trình giám sát; tổ chức thực hiện có hiệu quả các quy định của pháp luật về tăng cường kỷ luật, kỷ cương trong triển khai hoạt động giám sát. Triển khai các hoạt động giám sát như chất vấn, giám sát chuyên đề, giải trình, giám sát văn bản quy phạm pháp luật, giám sát giải quyết khiếu nại, tố cáo của công dân, kiến nghị của cử tri.

- Nghiên cứu xây dựng và ban hành các quy định về bảo vệ người tố giác, phát hiện các hành vi lãng phí, tiêu cực. Tiếp tục triển khai thực hiện “Chỉ thị số 27- CT/TW ngày 10/01/2019 của Bộ Chính trị về tăng cường lãnh đạo của Đảng đối với công tác bảo vệ người phát hiện, tố giác, người đấu tranh chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực”. Bổ sung vào quy định pháp luật các quyền lợi về đào tạo, bồi dưỡng, quy hoạch các chức danh lãnh đạo quản lý đối với người tố cáo. Bên cạnh đó, cần phải bổ sung các quy định bảo đảm theo chế độ khen thưởng làm căn cứ cho việc “tiến cử” các chức danh, do cơ quan có thẩm quyền chỉ định và thể chế hóa vào quy định văn bản pháp luật.

- Tăng cường các hoạt động kiểm tra, giám sát đối với công tác đấu tranh phòng, chống lãng phí, có cơ chế khuyến khích, khen thưởng và xử lý nghiêm đối với những cá nhân, tổ chức

có các hành vi lãng phí gây ra những hậu quả nghiêm trọng đối với ngân sách nhà nước, tài sản của Nhân dân. Tăng cường sự lãnh đạo của Đảng trong đấu tranh phòng, chống lãng phí, thực hành tiết kiệm.

3. Kết luận

Quan điểm về phòng, chống lãng phí là một bộ phận quan trọng trong hệ thống di sản của Chủ tịch Hồ Chí Minh. Không chỉ nêu ra những quan điểm chỉ đạo mà bản thân Người là tấm gương mẫu mực về phòng, chống lãng phí, thực hành tiết kiệm cho các thế hệ đời sau noi theo. Sau gần 40 năm đổi mới, Việt Nam đã đạt được những thành tựu quan trọng, “Đất nước ta chưa

bao giờ có được cơ đồ, tiềm lực, vị thế và uy tín quốc tế như ngày nay”³⁴. Mặc dù vậy, hiện tượng tham ô lãng phí vẫn là nỗi nhức nhối trong xã hội và trong bộ máy công quyền, gây nên những hậu quả nghiêm trọng; công tác chống tham ô lãng phí đã có những thành công, mang lại niềm tin cho nhân dân nhưng việc khắc phục hậu quả về kinh tế chưa thu được nhiều. Trong bối cảnh hiện nay, những quan điểm của Chủ tịch Hồ Chí Minh về phòng, chống lãng phí, thực hành tiết kiệm là vũ khí sắc bén để đấu tranh với những tệ nạn tiêu cực, góp phần quan trọng vào những thắng lợi của cách mạng Việt Nam ❖

^{1, 8, 9, 10, 14, 15, 18, 20, 22, 23} Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, 2011, tập 7, tr.357, 356, 357, 297, 357-358, 358, 358, 362, 361, 322.

² Đảng Cộng sản Việt Nam: *Văn kiện Hội nghị lần thứ tư Ban Chấp hành Trung ương khóa XII*, Văn phòng Trung ương Đảng, Hà Nội, 2016, tr.23.

^{3, 27, 32} Đảng Cộng sản Việt Nam: *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, Nxb Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, 2021, tập I, tr.193; 21-22; 91-92.

^{4, 21} Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, 2011, tập 6, tr.123, 467.

^{5, 7, 16} Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, 2011, tập 13, tr.416, 90, 417.

^{6, 17, 26} Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, 2011, tập 15, tr.547, 622, 623.

^{11, 19} Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, 2011, tập 10, tr.496, 545.

¹² Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, 2011, tập 11, tr.531.

¹³ Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, 2011, tập 9, tr.519.

^{24, 33} Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, 2011, tập 5, tr.637, 272.

²⁵ Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, 2011, tập 4, tr.187.

^{28, 34} Đảng Cộng sản Việt Nam: *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, Nxb Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, 2021, tập I, tr.210-211; 322.

²⁹ Chính phủ: *Báo cáo số 150/BC-CP ngày 16/4/2020, của Chính phủ, về “Kết quả thực hành tiết kiệm, chống lãng phí năm 2019”*, Hà Nội, 2020.

^{30, 31} Hải Liên: “Công tác thực hành tiết kiệm, chống lãng phí đạt được nhiều kết quả tích cực” trên <https://baochinhphu.vn>, truy cập 23/05/2023.